Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома,
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газета арадувл 1923 шера денз ● ШИНАРА. 13 февраль, 1973 шу. ● № 19 (5282). Мах 2 кеп

ПРОФСОЮЗАШ—ЯХЬ ВIАШТIЕХЬЙОАХАРАШ

ДIабахаб йийсаттуна пятилетка ихоналгIча шера хьалхара бутт. Даьхенна духхагIен, дикагIен, дарегIен продукци ялара кхьехьагIа тIаберзабо. Болабелар из эггара хьалхарча деношна денз. Бетта бакъо балхо хьа ма хьокхарга республика духхагIча предприятей, гIишлой организацей, колхозийн совхозийн коллективаша шолгI планаш а социалистически денхараш а ихоачашдарца чанхбаьнхар из бутт. ХIаьта февраль бетта хьалхарча денешна а ихьы мел ца болийтаю бу шолгI белх.

Массанахьа а лехаш я керда тероношш, производства эффективность лакхъара нахьыш. Из бонихача лоархIаме а творчески а болх беча шолгI ниъашш алсамдах профсоюзни организацеша. Цер лаархIа а реагIина лоархI социалистически яхь дIахо дегIайовлаелга шолгI эггара гергагIара гIулакх.

Цу денашта хотаяь яр духха ха йовашш хинна ВЦСПС Пленум. Пленуму белгал'ма дахиххара, профсоюзни организацеша хьалхашка латта дохихий а лоархIаме а денхагIаш толамца ихоачашдара цергара дIадех баихха стили методаши дIахо товяр, цар чанхдоьхь гIулакхаш де лерхIар бонъонца довзэшш дика вIаштIехьдаьнхкаи хуьга.

Предприятешкои, гIишлошьчеи, колхозашкои, совхозашшои дикка опыт йозьлй профсоюзни комитеташа социалистически яхьа кулгалдара, яхьа ленински принципаш — хьаннар дIадовзийтар, вIашш нийсдар, пайдане опыт ихьчар шолгI балха тIа гойтар — лерргагIа дIаяхьара.

Теркам тIабахийта а хьаломае а мегаргIолаш я Грозненски «Электроприбор» завода социалистически яхь вIаштIехьънихкара практика. Цехашкои участкашкои итоган ю хIара денна бечI балха, из деш' тахан нотале ныхнах малае харал совгIа, бонихча теркам тIабахийт планаш ихоачаш ца ньча участкашта, гуча а доах техна а тохк уж тIехьайнсара бахьанаш, коллектива хьалхашка IехьI а хотийтар дIабовзийт балха тIера буьлараш, кхьаьгIамен технологически дисциплина телхаерш.

Ха а хоош социалистически яхьа кулгалдар СССР 50 шера цIерагIча Грозненски химически комбината, Наьсарерча Ахриев ГIапурза цIерагIча «Электроинструмент» завода, Урус - Мартана районе Мичурина цIерагIча совхоза, гIишлошьера Нохч - ГIалгIай управленеи СМУ-1 мишта ихьчча предприятейн организацейн профсоюзни комитеташ.

Цхьабакъда, массанахьа а дац гIулакхаш мишта. Цхьайачча профсоюзни комитеташа хIама а социалистически яхь вIашагIйойлача а цунна кулгалдача а балха юкъера дIаьнкхаяь формализм, бизза пайда а эцаш хаттIабохкама планаш а социалистически денхараш а ихоачаш а тIехиххоачаш а дара нах оарцагIа бахара бонихе яш бIогIа социалистически яхьаь. Керттера хьокхамбаьнбар да яхь мишта лелаю коллективашта дIадовзийтар, планаш, норматш ихоачаш ца ерш молаш бо а уж ергочаш ца яра бахьанаш а гуча а доахаш массанна а дIадовзийтлера вIаштIехь ца даннхар. ХIаьта яхь лелаеш керттера де лерхIар тIехьа бусараш хьаьхха латтачарна тIехьхьебелга ма ший.

Халкъбоахама планаши социалистически денхараши ихоачаш а тIехиххоачаш а дара нах оарцагIа бахара социалистически яхь бонихе низ болаш хилара бизза мах ца беш хилар гуш ла «Трансмаш», «Металлотара» заводий, Грозненски вышкабетена конструкцией, гIишлой материалийн гIишлой индустрин Аргунски комбината, нога гIиро беча комбината. Наьсарен районе «Назрановский» совхоза, совхоза - техникумча профсоюзни организацей балхага хьажача.

Социалистически яхь наьсаца а творчески уйла е взаш я, цунца хилз йиш яц формализм, цунна лерттIа кулгалдар деза. Цун формаш массаза а оргайбохаш тоше езаш, яхье дакъа новцаш барий творчески ихьхеча дегаш ура а уяттадеш.

Республика предприятей, колхозий, совхозий, тIилман учреждений коллективаша тIаийача 1973 шера, пятилетка хоадамбеча шера долл донихий социалистически денхараш. Уж ихоачашдара а тIехиххоачашдара а ихьхьагIамай оарцагIбахар профсоюзни организацей лоархIамегIара денхар да.

ХIара денна социалистически яхьа кулгалдеш профсоюзни организацеша хьыда ньовсам лоаттабе беза ньхьегама дисциплина телхаерашца, балха тIа брак ераша, хIара болхло шиъ завода, фабрика, колхоза, совхоза, гIишлой организаце коллективна балха бехьтохкаме хилара. ньхьегагIа коммунистически уйла йолаш хьалихевар ав цIаю керттера денхар.

Профсоюзни организацеша IалашIе деза балха тIа дика хьехкашш гойтараша ешаш йолу материальни поощрени ньхьегамен производственни дисциплина лелаярца дуэзадеш.

Партийни организацей денхар да профсоюзни организацей барт рига балх социалистически яхь дIахо а дегIайовлаяра тIаберзабе.

Новолипецки металлургически заводе болх бе йолайл мехка йоккхагIчарех йолу тхелагIа денкин пиш. Цун бохам 3200 кубически метр. ХIара шера дом-на-вампала доалаергда 2.200 зэар тонн чен.

СУРТА тIА: Липецки мегитна тхелагIа денкин пиш.

В. Кожевникова сурт.
ТАСС фотохроника.

ГРАЖДАНСКИ АВИАЦЕ БОЛХЛОШТА СССР ОРДЕНАШИ МЕДАЛАШИ ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Авиаперевозкашта, мехка халкъа боахаме авиацех пайда эцаро отталь планоши задницеи ихоачашъеча донкъийгIламаи карагIдувлаярин керда авиационни техника карааерзаярхи совгIаташ лулда:

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР-е ГIОЛЛА

Кхьахегама цIеча Байраниа орден

Долгов Алексей Алексеевича — аэропорта диспетчера,

Халкъий доттагIалла орден

Гукежев Виктор Албакситовича — звеной командира.

«Знак почета» яха орден

Золотарев Александр Уваровича — авиационно-технической база авиатехника.

«За трудовую доблесть» яха медаль

Федотов Борис Борисовича — самолета командира.

«За трудовое отличие» яха медаль

Хашагульгов Зямирий Махьмада — самолета командира.

СССР Лакхехьарча Совета Президиум Председатель Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиум Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1973 ш. 9 февраль.

ЛоархIаме дешаш дийцар

Ужк деношка кхьехьагIамхой депутатий Грозненски районе Советa цхьайтIагIа сесси хиларг.

1973 шера районе халкъа бодхама паччахьалкхен планах доклад йиш планови комисее председателе депутата нов. Марченкос.

1973 шеран бюджетах доклад йиш районе финансан отдела заведующе депутата нов. Быстрякова.

Содоклад йиш массазара бюджетни комисее председателе депутата В. Губенкос.

Пренешка хьамаьлаш лиг районни Совета депутаташа «Юбилейный» совхоза директора нов. Витушева, бакъдаларш - шуьйт шоллагIча совхоза трактористка нов. Годовина, Гекалоевн сельски Совета председателе нов. Томилина, Ленина цIерагIа колхоза доийка Арсанукаевас, кхычар.

А. СУСЛЯКОВА.
районсполкома бехнтохкаме секретарь.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ТРАНСПОРТНИ УПРАВЛЕНЕ ГРОЗНЕНСКИ АВТОТРАНСПОРТНИ ПРЕДПРИЯТЕ БОЛХЛОША, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКИ БОЛХЛОША, ГIИУЛАКХЕРЧА НАХА ТIАИЙЦА

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

Нохч - ГIалгIай транспортни управленеи Грозненски автотранспортни предприятеи коллектива автомобильни транспорта бергигача кхъхеташмхошца цхьана чоагIа - ГIа рашлой хинна ГIайийр «1973 шера хьалхIабоаьнна план хиначу хьалха кхоачашъера промышленноста, гIишлошъера, транспорта болхлоша ЕргIергсоюзни социалистически яьх-дорожарах» бода, КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК социм. Къахьегама а политически а хьанар айдеш белгалдаьккхар 1972 шу — СССР-ен Нохч - ГIалгIайчен автономеи ах б1аь шу дуза юбилей.

ИйсаттIча пятилетка шоллагIча шера план Грозненски автотранспортни предприятеи коллективо кхоачашъар 1972 шера 21-ча декабре, планал совгIа дIа-юха бинхар 88 зэар тонн хилжа боахама муьлх, къахьегама оьсарде планиг1а лаьрхIачуьл 9,8 процент лакхйир, хIаьта 1971 шера хиначуьл 14,3 процент лакхйир из, лохдир дIа-юха хьоча муьлшаца дIадодар.

Халкъбоахама шера план хIанал хьалха ихоачашъера ЕргIергсоюзни социалистически яхь йоаьржаньа хьалха латтача болхлоши къахьегийн коллективаша дIаболаяь инициатива къоабалъяр хьал а лаьца Грозненски автотранспортни предприяте болхлоша ГIайийнад 1973 шера дола лаьхара социалистически декхараш:

массалолча хьокхамий муьлх дIа-хьа бахьара шера план 1973 шерк 21-ча декабре, ханал 10 ден хьалха ихоачашъе, шу чакхдалалеьха шера планал совгIа 200 зэар тонн муьлх дIа-юха бахьа, 4 миллион тонно - километр е;

паччахьалкхенна пайда-барг заданин 3 процентин тIехиххоачашъе, рейтебельноста боарам планаца лаьрхIачуьл 0,5 процент лакхбе;

муьлх дIа-юха бахьара дIабода мах задагIеча боагIачуьл 0,5 процент лохбе;

автомашинашта еш йола ремонт дикагIа хилийтарех, автомашинашта техницески гIулакх хетта тоадарах, автопаркех бизза пайда эцарех 1972 шера хиначуьл автопаркех пайда эцарга коэффициент 0,5 процент лаккъе;

пайда из беш машинан сайта ца латтийтаеш, машинаш лелара ецхал лаккъеш къахьегама оьсарде планиг1а лаьрхIачуьл 3 процент лаккъеьрга;

шолгI профессиональни мастертоп лакх а еш, техникина дика доза а деш автомобилистана доиденнад заданеи совгIа 2,5 процент доагора - смазочни материалаш кхоо, вешта дыка 4 зэар сома маьха материалаш кхоо. Кхолыча доагора чотах кхаь дийнаьх бохх бе.

заданерга лаьрхIачуьл совгIа 3,5 процент автопокрышкаех пайда ца маь, паччахьалкхенна 26 зэар сом пайда бергбола 70 рационализаторски предложени производственна юкъаьхьа;

коммунистически къаьгIама сийлен цIи яккхара яьржача социалистически яхь берзеш къаьхеаш болчаех 85 процент болхлой, инженерно - технически болхлой гIулакхера нах юкъеба-ьха;

яхь дIа а болх бе йолайлолийтайла ПКС-12 яха-прицепаш тIехьа йола пи автопоезд, ях автопоездаш -бензобозаш, эксплуатаце дIалолйа сварочни цех, автобусаш дIаоттаяь лоаттаяра Урус-Мартана гараже - филиале оттайойла модуль, котельеча реконструкци елга чакхдоаккхадда, шоллагIча сменагIа болх беш болаш ремонтни болхлой мах бохаш кхоболбо, Урус - Мартана гараже - филиале котельенен душеваойнен монтаж йойла;

Катаяма цIерагIча поселке хьалде долзадолда бIаь квартира йола наха чубаха цIенош;

Ножай - Юрта районерча «Заветы Ильича» яхьа колхозерча кхаь автомашина, яхе двигателе капитальни ремонт йойла, ши эзар сома маьхера тайп-тайпара муьлхч дIа-юха дахьа пособстват делла, центральни усадьбашта тIадолаха намъкъаш тоадолла;

тоайойла № 63 йола берий беш. № 109 йола берий яьсш, шефал цеча 54 школе намъкъаш лелара кхераллге хилийтара уголок кийчойла, нахьканаш лелара кхераллге хилийтара хетаяь 10 лекиш ешнайа;

1973 шера сезон дIайолаялалеьха «автомобилист» яхьа салоIача базера ши ца хьалдь доакхалда, Архипово - Осиповске салоIа база кийчойла, аварни йоаннан намъкъаша хьоазам ца хулийтаяь болх болбо;

уж декхараш тIа а яцаш Грозненски автотранспортни предприятеи коллективо дош лу; 5000 зэар тонн халкъа боахама муьх дIа-юха бахьа, грузооборот 85000 зэар тонно - километр е, 1100 зэар пассажир дIа-юха вага, пассажирооборот 26100 пассажиро-километр, е, мах луш беш болаш цхьа 250 зэар километр хилийта, паччахьалкхенна беш бола пайда 1100 зэар сом хилийта.

Грозненски автотранспортни предприятеи коллективо социалистически яхьа тIаьхьайкар. Нальчикски 1437 автоколонна коллективи СО АССР Орджоникидзевски автотранспортни предприятеи коллективи.

Грозненски автотранспортни предприятеи партийно - боахама активи мехкара собране дийна а лийца тIаийнад социалистически декхараш.

ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕСС СИХАГIА ЧАКХЙОАККХАРГЬЯ

ГрозНИИ-и опытни заводеи коллективаша 1973 шера тIаийца

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

ГрозНИИ-и опытни заводеи коллективаша «каьнера СССР 50 шу дуллача шеЙна. Уж-кхьаьгIама темпаш лох ца еш дIаделлаьд.ро ишсларга пятилетка хоадамбеш дола ер шу. КПСС ЦК декабрьски (1972 ш.) Пленума, СССР Лакхехьарча Совета пхеллаIча сесси решенеша, 1972 шера юбилейни шера, Нохч-ГIалгIай АССР-е денийча доккхийча паччахьалкхен совгIаташ лиа, ишта «1973 шера халкъбоахама план ханал хьалха ихоачашъера промышленноста, гIишлошьчеа, транспорта болхлоша ЕргIергсоюзни социалистически яьх-йоаьржаньа» еча хьокхача установкаша проектировани ярa ча тIехьхьара даннеш болхбо.

А. Шерипова цIерагIча Грозненски механикъта чакхдоахача завода технологаша цхьана хьанарш тоаочеки кхъьгIалга. дIаделлаьд.ро карбюраторни департаменташа еча йоккхача установкаша проектировани яра ча тIехьхьара даннеш болхбо.

А. Шерипова цIерагIча Грозненски механикъта чакхдоахача завода технологаша цхьана хьанарш тоаочеки кхъьгIалга. дIаделлаьд.ро карбюраторни департаменташа еча йоккхача установкаша болх бе йолайлоайтача а из карааерчаеча а.

И. Аликсимова цIерагIча Новогрозненски механикъта чакхдоахача заводе ахрасеча бокха йолаш луш йоа йеокар-2 яха катализатор хьажра чоагIа эшаш бола тIехьдикача цеолитий 30 гоня главко оттайча планаш соцгIа кийчойла.

ВНИИнефтемаша тематически планагIа лаьрхIачуьл совгIа лоаттаяь планерша установкаша кварталаш дIалолйа перспективни установкаша лаьрхIа йолча кердача гипагIарча адсорбционни аппаратурана протектированни яра эша даннеш;

каталически крекинга установкаша кердача бокхача маьхерча катализаторех пайда эша болабора чотах 1972 шера аралийначуьл высокооктанова бензина гIишлой тоннаш дуьхьа ца кхоачаш;

планагIа лаьрхIачуьл совгIа шоллагIча квартале Краснодарски цехлаьцча чакхдоахача заводе - дIалолйа алкилирующа установка технико - экономически хьокхамаш тоадара йола рекомендаеш;

шоллагIчеи ихоалагIчеи квартале лаяха дикал йола доагор арахеца долдача опытни проберан а чь тохкийла АТ ши установка;

дIахо химически промышленноста чакхдаха дIадахьийтара арахецача 10 гайначу чоагIча промышленна парафинаша 1973 шера йинза химически анализаш йойла;

пилотни установкашта проектирована яра опыт дIа-юха йолаш хетаяь шинеел чухнаьк йоаьш ецаш отвеслени Ильман - технически совеннаеш - семинараш, института 45 шу дизара хетаяь ГрозНИИ Ильман - технически конференцеи йойла;

кийча а яь дIайолъийтайла СССР Министрий Советера изобретенеи открытеи гIулакхаша йолча Комитете е. лерхIа ца изобретенеташ йола 52-чел чухнаьк йоаьш" лаяккаш, кхаьнера чухнаьк йоаьнна довзол арахьа дIаяхьийта лаьрхIача изобретеней материалаш:

245-чел чухнаьк йоаьцан рационализаторски предложенеш кийчойла, царех производственна юкъаьхьа 190 рационализаторски предложени;

жуьлалгIа тIа кепатоха кийчойла 50-чел чухнаьха йоаца статьаш. Кепатоха цIалательве дIалолда института балхийн библиографически указателна чхьлхаргIа кепатехь хинна цхьаьгIа кепатоахача ГрозНИИ болхлой балхийн кхо сборник;

защита яра кийчойла 12-чел чухнаьха йоаца диссертаци; оттIаьна цIаьнга дисертаци дIадаш шефски довьсстал лолда «Самашинский» совхоза;

дIахо социалистически яьх дегIайовлаеш межхьаьта чакхдоахача промышленноста Башкирски Ильман - тоххама институтаца.

ГрозНИИ-и опытни заводеи болхлоша деррига низшш оарцагIаллаьх къаьхегаяьрга дIахо а производственникашца, бухгалтерашца, цхьаьгIадара, социалистически декхараш толамца ихоачадара, цунца цхьана технически прогресс елга сихдева дикка дахьа лаца, яьй мехка экономика дIахо дегIайовлаяра йолаш Куйбышевски нарта белтаьлъяккха программа ихоначуьле.

Институти опытни заводеи партийно - боахама собране дийна а лийца тIаийнад социалистически декхараш,

ДикагIйола опыт — массанена

ХЬАЛЛАЦА МЕГАРГДОЛА ГIУЛАКХ!

Бурувтохача бригадай болх лиъ-ча лелар дуьхьагIча дакъе тийша да ший ханнаъка уж мел яшача хIаманца Iалашбараш бурувдеттача бонгIалша цхьай болх ийша вIаштIехьбаккхараях.

Нагахьа санна бонгIалай болх ду тайпара лаьрхIача, ала дийш я, производство вIаштIехьъкхкара, къаьсташ, управленеи стаешаш (IаманIга подразделенеи чоагIтIаьро, специализацин чоп, управленеи оперативни группа вIашагIйолларо) ергашъя тоаяьо Iнш хьунйт бурув тохача бонгIалай балха эша ьыттуя болча хьалаш хьакхийта.

Производствена управленеи керлача систем тIа дохларо хийлар отделей а эрригача производственни подразделенеи а балха гIулакхаш сихси ийшеи ихоачашде.

Скважинашта дурув тохарца, чоалхане технически фалгIа ихоачашларца, бурув тохара ремонтни болхло, кхы гIулакхаш ихоачашларца дуьзаленна дерриг технологически цешаш санна тайпа-тайпарна инстанцешка телефонаш чальнйкашца а РИТС кулгалдаша къаьстаду мастера. Технологеша скважинаш конструкцеи эргаш бурув тохаш хилча, ду хьакхеьхьара дешаш къаьстаду ПТС (инженерно-технологически служба) информане гIулакхга долча управленеи технологически отделага е бурувой мастерага гIолла. Хьаьта нагахьа санна яхь а чоалхане дола балхаш (чоалхане аварей дIаяхар, обсадни колонношта цементированна яра керда хьисанаш хоачашдар, керда технологически приемех пайда эшар) ихоачашдеча шоай дакъа лоацаш худ технологически отделе болхлой.

Управленеи дика вIаштIехьъкхаб ахарец ца хилийтара болх, дурув тохача турбини механизмаш Iочуяйкйаеи хьалхарен балхаш доагIача тайпара ихоачашду. Цу балха лерттIа тIахьожаш лоаттабу бурувдеттача мастера е механика. ХIара бетта 15-ча дийнахь мастер дохь бувтохаяра тубани механизмаш малагIча хьале я. IаманIга дIаяхар а отгайбе я из дIалу ЦИТС-е йолча профилактика группе.

Профилактика группана чоблоа ца чоалхаяра балдаита бола берига бонгIалгIбола мастераш. Хан-ханнаъка дIа-хьа лелача дефектоскопически установка новкъостала уж инструментага. Бурувой мастерна цхьана профилактика ерно ишетта ду бувтохаяра аварей ца хилийтара балхаш а оттайбе я из дIалу ЦИТС-е йолча профилактика группе.

Профилактика группана чоблоа ца чоалхаяра балдаита бола берига бонгIалгIбола мастераш. Хан-ханнаъка дIа-хьа лелача дефектоскопически установка новкъостала уж инструментага. Бурувой мастерна цхьана профилактика ерно ишетта ду бувтохаяра аварей ца хилийтара балхаш а оттайбе я из дIалу ЦИТС-е йолча профилактика группе.

Управленеи дика вIаштIехьъкхаб ахарец ца хилийтара болх, дурув тохача турбини механизмаш Iочуяйкйаеи хьалхарен балхаш доагIача тайпара ихоачашду. Цу балха лерттIа тIахьожаш лоаттабу бурувдеттача мастера е механика. ХIара бетта 15-ча дийнахь мастер дохь бувтохаяра тубани механизмаш малагIча хьале я. IаманIга дIаяхар а отгайбе я из дIалу ЦИТС-е йолча профилактика группе.

Скважинашта дурув тохарца, чоалхане технически фалгIа ихоачашларца, бурув тохара ремонтни болхло, кхы гIулакхаш ихоачашларца дуьзаленна дерриг технологически цешаш санна тайпа-тайпарна инстанцешка телефонаш чальнйкашца а РИТС кулгалдаша къаьстаду мастера. Технологеша скважинаш конструкцеи эргаш бурув тохаш хилча, ду хьакхеьхьара дешаш къаьстаду ПТС (инженерно-технологически служба) информане гIулакхга долча управленеи технологически отделага е бурувой мастерага гIолла. Хьаьта нагахьа санна яхь а чоалхане дола балхаш (чоалхане аварей дIаяхар, обсадни колонношта цементированна яра керда хьисанаш хоачашдар, керда технологически приемех пайда эшар) ихоачашдеча шоай дакъа лоацаш худ технологически отделе болхлой

Мишта кхоачашду социалистически декхараш

КОММУНИСТИЙ ХЬАЛХЛЕНЦА

Старогрозненски бурундетараша цІадахача цхера Ленина орденера лелаяча «Грозненфть» объединенин эстара хьалха хоам бен шозин бурундеттара бІахий пІан ; хаиал хьалха кхоачашьарах. Иштта дика камаллаг йоалаш тІехкхочашшир цаг шоай социалистически декхараш а. Соалхо 41058 метр кІоарга бурун тоха цар. ПІанал 558 метр совгІа хуп яз. Ишта тІаийна декхар йоагІаяча 300 метр тІех бурунтохарца вышнадар.

Химреагенташ, электроэнергии, кхидаш кхомбош цІахьийтаюх кхоалг яхча 64200 сом хилар. Контора яхьайтта бинтагаш шийтане шоай пІанин социалистически декхаваш кхоачашлур.

Старогрозненски бурундеттараша СССР, Нохч-ГІалгІайчен автономи хьажа 50 шу дизара сибиа доаттІаяча яхьк хьалхара моттиг коммунист бинтагаш В. Д. Шевцов кепге латтача бурундеттарий коллектив яьккхар. Цу бинтага ше тІаийна социалистически декхавоаш а цкъа яхаззен тІекхочашшир. Иштта шозин зенна доп толамца кхоачашде ьаттув бинтага М. М. Попова, М. Т. Заярне, В. Г. Черненков, Г. С. Коротова кулгалдена бинтагай бурундеттарий а.

Шозин лийхІачунга хьалхар вышкомонтажни цехг боьллой а. Планах лаьхлар нйс йолча монтаж яь итт бурундетта установка йіаелар цаю.

Из толам шиг-шегІа хьаччина бап. Къаьстам нийса вІашТехьбаккхара д. захь кокье шерра организаторски политико - кхетамен болх боаржабара а тІагІертта къовсам лоаттабеш хиннай контора партийин, профсоюзни, комсомольскин боьхамен организацеш.

Къаьстта чІоагІа яьржар бурундеттараната кокье социалистически яьк мехкадьта промышленности министерства хьалха латтара бурундеттараша вышкомонтажникаш СССР хьаьн ах бІаьш шу дизара шера дукхагІа бурундеттараша вышкомонтажникаш СССР хьаьн ах бІаьш шу дизара шера дукхагІа бурундеттараша къоьсам боаржабара тІаьхьаш кдайкарад даьчул тІехьа-гІа.

Белгалдакхха деза пятилетка шоллагІча шера балха кердз пайдане мероприятеш кхочушхьара а боагІаш бола терхам тІаьхьийташ хиннича. Соь йола балха заьешаш балха кокъера дІаяхара. балха кулгалдена тоадарца къаьстама овсарле 6,3 процент лаьхьелар.

Контора партийин организацен дамкхачотеп ден терхалгу хьарап хьаьжкарца, чу балха ІІа-яха ийсьара, царна кхетам балара дош. Балха халлча участкашка кулгалле коммунисташ дожабу. Шозин дика организацеш наха кхетам лурашн болча къгоІтаз центральни инженерно-диспетчерски служба начальника Л. Д. Мэргосова, № 1 йолча РИТС-на В. Г. Серебрякова, В. М. Трошева, чоалхмерча балтиб мастераша А. А. Гунткос, И. В. Тугева. Шозашкара даим пайдане инициатива тайтаю бз вышкомонтажни цехера коммунисташ янн. И. Мальцев, Я. Бахаев — политехнически техникума студент, Г. Прохоров — ВУЗ-а студент, кхыбарш.

Балха опытана диллача уьк тІехьхьочча хана дегІабьккдб заочно дешаш техникум чаккъинаккха хІинк сменай кулгалдой бола А. Захаров, Ю. Сизорцов, М. Масуев, хІаьта ишта Н. Ахмаев, А. Мучаев, кхыбарш.

Хилдаяза терхам тІаучхьт

ТОЛАМ ХІАРАНЕХ ТИЙША БА

Тха районе тхьамка кхеде доладе деза, аьнна дувца доладича, тешаца со лоамаи районе шуна пайда баргіиларах, — йоьх Завриева Іайнаілас. — Из хабар бегашта арадаьккхача санна тіе-нийар районе духхаріболлар. Цхьабаьнза, духхарічарна мотт-тап хаза дар, из тіекъастіа бе-ргалладьар. Тхьамка кхедар тха районе боахамашта а из культура кхеева наха я дика пайда луш доде тіулаке.

Кхича культурашца ниіедача хіларіа да тхьамка кхеде. Цхьа-стан йоьхье тхьамка рассада кхе-ява пирикіан кийча йолаш, ам-та дац из тіулаех. Вабаш, кирк-ел етташ, цхьаьнога хана цін лотаяй лаьттаріа енна тіор йо-шаеш муъхьадолехкаш болх де ше-ани хул пирикіан чуя тхьамка дІаде лаьтта ниіедеш. Цул тіекъастіа агротехника боьхьанаш дІаделехкача тайпара минералех, органически удобреешца хьаьнду льтта. Тіекхча мара дІадуьз тхьамка ги. Хіаьта мел кхаъкъера деза тхьамка рассада кхеш, из пирикіан чура ара а яьккха лаьтта дІаоьш, тхьамка хьуьк-кхьана цун іуьнда деш? Из дика хоош я хіаъа Іайнаі.

Советски районе тхьамка дІади-йинача хьалхарча шера из куль-тура кхее болабеннача духхаріг-чар кіоачашбинзар тхьамка хьуькъам чубара план. Цхьа-бакъда, Іайнаілас кхоачашъьа а ца іеш тіехкхочашлар. Хіа-та діэхо йодача хана цхьа шиъ хьинадаш тхьамка кхедарш из паччехьалхенга доахкаро план шиъсе тіехкхоачаш ца еш.

Тхьамка кхеларга шерагара шера дика тхьамка хьокъамаш доахкеш кхьаьгарах 1970 шера Ленински юбилейни медаль елар іайнаілана. Из лаькка совгіат дина-ча 1971 чеХьатіа 1971 чу тхьамка кхізма ца эшаш кхоза тіехкхоа-чениіаш. Заврижеаз паччахьалкхен-га тхьамка доахара шера план.

1972-ча шу ваі дІаоьгіаш. Ер-ригача наха санна кхьаьста шу дар Советски район «Новая жизнь» колхоза тхьамка леладе-рашта, СССР-ан Дук-Пілгіаш-ной автономни хьаьнь ах бІаь шу дизар деазе кіиймаш дар советски хьаькъ. Цу сий доаца юбилейнача дикача толамашца дІа-баларга социалистически деккха-раш тіа а ийца, шерга яьх яьржар колхоза тхьамка леладе-рашта кхоачашдара низ кхо ца бен кхььхьийар дерригача шера Заврдеза Іайнаі кюъйбоаріга звенос. Хьийга кхьаьгарах дерригача шера санна кхьаьста шу дар Советски район «Новая жизнь» колхоза тхьамка леладе-рашта, СССР-ан Министрий Совета, ВКСПС, ВЛКСМ ЦК сонам дер тіаьра кхьобйол а бан уьх шера деккар тіаийдаеч Заврижеа Іай-наІас дІаделхача шераша ниіе-дина тхьамка дІадуьз лаьтта уьх шера шозза шер а дІа пач-чахьалкхенга тхьамка доахкара план кхоозза тіехкхоачашбе.

З. ХУТАЕВ,
Советски района «Ленинеч» газета боахло.

Чуноткяра Басги яха юрт — «Путь к коммунизму» яхача сьаьч неладеча совхоза цент-ральни усадьба. Цу боахама дон-кихийча лаьттаяка дайзш да 25 эзарнел тіех сьаьч. 550 сар ва-хача юрта я больница, тикаш, столови, бархі шерара школя-интернат, берий беш, АТС, элект-

ростанци, библиотена, культура Ціа. Цига наст-каста хул Мага-дански области йовзаш йола «Тополинка» яха мехнарий ансамбль.

СУРТА ТІА: совхоза транспорт.

С. БЕЛЯЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

КРАСНОДАРСКИ КРАЙ. «Краснооктябрьский» совхоза жердача салойіча цІаргіа (сурта тіа) хьайбаш планерашца бІа тіехьа салойіаш.

Салойіа цІа хьаьдегіаг заповед-ника хозяіга йолча, хьунагіарча Іама гаьна йовацдача моттиге.

Е. ШУЛЕПОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ЗВЕНЬЕВОЙ ГОВЗАЛ

Шьаьа районе «Джалка» совхозе дика зовааш ва Абдулмежидов Хіарон. Яхлайітта шу да-ца совхоза яхашка ваха-ча. Хіаьта хіанна тхьаь шийта шу мара дьяьнадац цуьн.

Школя чакхьаьккхачуьл тіэкхетіа ма ямас даар дуьал шатіа дин-зэр кхоачаш боаріга я ваьккха.

Цхьан дийнахь Іехь хеташ уьзлуш совхоза конторе вара Хіарон. Совхоза директор ерачул ваха ма ваьккха. Цо ваьша уйла дагьаш тоъъал ха яьккхар цо. Чу-ара воалаш цкъа а шозза а цох бІаре яхь ттача директора хьаттар цчитта.

— Хьо хьанца ва кіаьнк?

— Соца саг вац. Балхе вахь безам болаш вензавар со-м.

Хьаьсеча соца, — цуьра аьнна шиъ кабинета чу вигар цо Хіарон.

Цига къамаьл хилар хургьоьлча кхьаьсгама турпалех директорера.

Эламига дагьара чу къамаьл директора дІатіа ца эпарах цце дьярхіачун тіера воалаш ваццар Хіарон.

Цигтара дІайоьзелар эламигача Хіяьсна кхьаьсгама биографи-ра.

Юхьхьанца кхьабаьрша санна юрта боахама культуратта оасар деш, чуэшш болхло воляш кхьа-хьийгар цо. Цу шера хьанца дагьайолаяр цуьна техника. Эламигача саго кхеташора техни-кана лаьттана тіулаех деара мел лоархіам да. Ше кхьаьсга бьа-ханаш воалларе техниканна хьаькхашта вуьлар из. Цкъаза тракторист кіаьдженна с балка воанаш мотти нийсьеча трак-тор бовалар. Из ехача тоаеча трактористашца тіо деш гонахь хьуьзар. Хіаьна хьаьсеп деш воа Хіарон хьаьхха чіоагіа хоал-ха хийтаеш механизатора кхьалеш-машта сиха дуьгІаьволар.

Механизаторий кадрай кхоачаш боа тіашоп массеех трактор бі-сар совхозе. Хьаьха цкъа машин-машца хьаьхаагта ваьшнача Хіа-рона ше трактора тіа хайтар дий-хар. Цу шера совхозе вашшагІь-ехача трактористе курсашка техническ инаеш ийца кхьа-сеи механизатор хилар цох.

Кхийна нийсвена эламига саг тейіашме штурвал бе елла тран-спорта тіа хайра.

1963 шера гІиз шиъ трактора-ца юрта боахама культуратта тіулаех деш хьавозиа из.

Эттара хьалхара толам бьяь-кхар из хоъьвеоагІаш хиннача звенос 1970 шера. Хий ца дех-кача лаьтташ тіа планага 28 центнер яккха езача 44,5 центнер хьажжіаш кхейіу эсено колдеч-ниер. Из дечиг толам бар.

1971 шера звенона керте отт Абдулмежидов Хіарон.

Духхкача шераша хьажжіаш кхееш йоккха опыт Іоаньа ме-хинизатора шиъ звенона къьастта участок биЙхар.

Пеньа эттача цу шера дукха къьастта дийзар цуьн звеной. Лолае хьаьхоастаяча 104 гекта-ра тіа лаьха хьуькъаш банкха ка-ла дар.

— Тха балха тІа бокхка лоарх-іам болаш да, — яхаш дуьш звеньенойе, — нагахача дика дешаш да гІулаех хьаьлаьха дар, дьалха а тіехьа а па доахйш.

Ишшта ма кхоачашце гіерт Абдулмежидов.

Пьастеи юхьье, берриига шиз ТІабейнйар звено коллективно лаьттанаш Іайна тіоадал дІаяй-кьовлара. Трактороаш хіий тіа яха тоъо болча хьаларга бІаь-ста а, звеношка ца тіехьа а ца доа-дийтаеш къашкара балхаш дІа-доладар.

Тіаийка эрригача участка тіа кулаеш йир. Из шозза чахьь-яькхар цо. Хіара дийнахь пІаг-ас, шиъ гаргта порма еш кхьа дийнахь чакхбаьккхар цо из бокъ. Цуьн тіекъастіа оасар дохка-деш хоа а маъхаш лаьхар.

Хьаьгіакхьалар эттара бедкхто-кхамера ха — фу дІаде деза дар. ДІатесса фийг сиха хьа-тІабаргбола ха тіекъалетіа йиш яцаеш. Хьа кьашгара па изодеш кхьхьийгар цу деношка звенос. Ловщача агротехнически хана 26 сантиметр кіоарга долаш лаьт-тах лелаер фу.

Хьажжіаш хьатіаяьнначуьл тіекъаріа пІьяьхаза а маъха бьяьккхар, оасар дар, лаьтта цам-пІалаьяьхар. Тіаккха эттара пьяьхара культивацаш йир, оасар деча маъхаяца.

Шоллагіа культивацаш еш хіара тіекъата шишша центнер кхоачаш-тап минерални удобренеш тай-сар звеноса. Пеше кхозлагіа пьяьхаш еш дьяьккхаста гуп-пиш дир.

Цу шера звеноса хьийга къа дожиздар. Шолй урожтка хіара гек-тара тіара планага 30 центнер яккха • езача 31,5 центнер фуалъяьхъа хьажжіаш чуйіар.

Кхи а духхагіа хьажжіаш кхейіу Абдулмежидов Хіарона дика хоалаш Іалама хьалаш хіинчча пІадаьхача шера. Цу шера а хий ца дехкача 145 гекта-ра тіа хьажжіаш дІабийра цо. Хіаьта хіара гектара тіара 46,7 центнер фуальяьхъа хьажжіаш чуера.

— Хьажжіаш дика хіиначар тха участка тіа. Бійка мух хіехка болабелар. 50 центнер як-ха лаьхьіадаю оаха. Іажжіагіуш латтача гІадамашца хьежача дог дедаеп, — йоьх звеньенойе.

Хіаьта а дерригача вазаш оэр-нагІдьяьха хьажжіаш йейтазаш звенос.

Уьх шерагача хьувьхьама дяьй лерд елаяй Абдулмежидова звено-нос. Ерригача участок заба аьхьай. Хіаьта хіара гектара 25 тонна лоархіар органически удобрени-ялаувааш бе хьажжіаш деларгіаш.

Юрта боахама культурашца духхагіа кхеера творчески уйла тіІабийгаеш звеньенойе шиъ болаш. Болаш тіа пьяьхаргбеш ниіе-лаун мотт игаш хул. Шиттга наьха дІа-ла Хіарона-хіаман хьисап деш хиъар, духхкача шерашка Іоаньа опыт.

Хьажжіа фу Іотту ца доладеш цхььаьгіча хана дІалуьхьар сеялка семерговодаш. Лейка хьесапера жорника оттаяь сошника регіон-структин Іаьн звеньеволе. Тіаккха сеялка сеяве ца еташ фу хийца Іотууъхар.

Хий ца дехкача лаьтта хий дехка лаьхьіар. Лоае Іоаньа Іо-лодеш хи тіара хий яхаш тіа тхьаьІадаькха хала дар. Тіора Дьаьхача оырыскиаталан тіаркн хий детгача тхьамоводаш тіарча тьаьпьа насосаш вІаннагІтехча стационарни пассоси станци йир цо. Ишшта хьаьнь цхьан дяьккхо цхьа минута 300—400 литр хий хьатІадоьхкар.

Пхиъ рационализаторски пред-ложени ешнаш механизатора. Уж предложеният производстве кхьеж-яьхарах пхи эзар сом совгіа пай-да хиннаб бохама.

Ишшта юрта боахама культур-ний дакха хьувьхьам кхебарг низ а хьинар а ца изодеш кхьхьеш духхача шерашка Іоань говзал кхоачаш механизаторашта на Мадрид ДІаоьзийр бокхка опыт йолча механизатора.

Партен правительствен бокхха мах баьб Шьаьарча механизатора кхьалсетама — 1972 шера ялаги кхийола лаьттах йолаш продук-ташца ерригача тіеъа яьржача социалистически яхье дика хьх-кхамаш дахарах Ленина орден елар шера.

«1973 шера ялаги лаьттанаша йолаш кхийола продукташи духхагіа яхар а кийчъар а дуъла юрта боахама болхлой Ерригсо-юзни социалистически яхь «Зар-жжарах» болча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК сонама жоп дуьх уьх шера лелаеча 160 гекта-ра хіранне тіара 50 центнер фуальяьхъа хьажжіаш чуэша дош деннаб механизированни звено кулгалхоче Абдулмежидов Хіарона.

М. АЛЬДИЕВ,
Шьаьа района «Джалка» сов-хозд парткома секретарь.

ХАННАХЬА КИЙЧЪЕРГЬЯ ТЕХНИКА

Ийслагіча пятилетка хоадам беш доля 1973 шу дикача тола-машца чакхдаккхара бхьаьсгама захте а этта кхьаьсгаш ба На-урски района Ленина цІерагІча комсаш лелаеча совхоза механи-затораш.

Уьх шера социалистически деккхаш тІаийдаьлар. Цкъа шера 10 февраль Іаккохчаш 34 трактор, тайп-тайпарча маркех дола 103 шуь, 6 сеалка- феца лаьтта кІалха-ра комсаш хьамучьаьйоаха 29 аг-регат, 60 опрыскиватель, кхьйола «Техбатоосса инвентарь тоа а яь кийчоч линейка тіа дІаоттае.

Совхоза механически мастерске коллективо дерригга а ду шозш ма харц идеологи, индивидуализм-ми анархизмми идеологи, чурча решаш цеваш. Духхаьш цу тайпа-на оврІонна болаш хьларах а мах бу ваі советски литература дунен прогрессивни художникаша.

Советски литература шиз гуш ба культурап идеологи бьяьк-а социалистически а буржуазни дуьнен хьокъе яра къоьсам латтача ваі хаварча хьалаша. Капиталистически мехний хьалха латтача литература хьаллоаш со-циалистически революци, айхьа оагІув бу социалистически лите-ратураца. Из гуш да Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІеъа цце-нача Брест, Бекет, Тиббо Неучь-ка, колибоа болаш социалисти-стически реализма нъьхъ тіа бьяьна хиларх а. Хіаьта тіом чакхбаьнначуьл шерашка ей мерза художественни цІена творчества-ларл а хинна дІаэттар канната-лизма дола кІалхара доалара къоьсам доаттабеча мехний ре-волюционна прогрессивни йоаз-хонхонта.

Дуъен механизатс хьъьера лоар-хІам болаш хилар, шийх тешам болийта вІашТехьалънад советски литературе ийейно • художестве-стиним кхьаьсгаш яхарах, нъьха дог тохаалоаяйтъ, дерригача мехний ерригача духовно бІаьй бе торо йолаш вай литература-ра хиларах. Советски литературе-ра ларде уъл коммунизма бакъ-лар, социалистически гуманизм, адамле ийбача новкъа кхоанеига дахара тіекъара къоьсам.

Вай мехкарча духхкача къамий анкалаша къьлкъалеш советски ли-тература дуьнаш яхача цъьяьх ша йинча кіиг кіиг дика. Ч. Айтматова, Расул Р. Гамзатова, Балкхаро-чун К. Кулиева, казаха О. Сулей-манова. духхкача къьлкъа къамий йоазонхой творчество. Хаьлъьатта къьъера доттагІаш Чіоагіара къь-къьъеча бокъха мах бІаьш я цар къьккхаста произведенеш. Эрсий советски литературица шьаьна СССР дерригтачу эрсий литера-турача а йоаьй ларде дуьн парти-йотъ позицеш коммунистически варте съеэзий бешенеш. Цудуьхь да вай литература духхкача къь-мех даттача вай мехка вежараша-ца доттагІаш кхайкадеш.

А. МАЛЬСАГОВ,
филологически Іилмай кандидат, Нохч - Іийгіай паччахьал-кхен университета литература кафедра доцент.

СОВЕТСКИ ЛИТЕРАТУРА ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНИ ЛОАРХІАМ

КЪЬЧА хьалхаьшпара, къьъ-стта аьчча кавказски хьалхьашпара, эрсий доттагІаяи литературини бухзаний овлал исторически гаьшпарча хьал денз хьадоагІаш да. Фольклорни кхолламеч це дийзача а, хьхачам болламе къьаьта хьаьхьохха йини я эрсийн кавказски хьалхьашта юкъьера доттагІал древнерусски кавказски литература масалашца. Ишшта, Пуставели Шота «Цюьъа цюка юкъа янтъяь яхача поэмеч турта-ло давча кхайкарадаь гуалу индийшан, персан, эрсий, египтян-наш, хьаьта цін хезача «Слово о полку Игореве» яхача произведе-ниеца Кавказа Сальур цІи йоаьча цьъан доаманхочо эрсий ньлана Игора новьъостал ду по-довдаша есарал вигачара кІьлхарелла.

Кавказа хьалхьашца «Іоагіа лоарх-іам, сий тешаца эрсий йоазон-хой А. С. Пушкин, М. Ю. Лермонтов, А. Н. Толстой.

«Прометей — Эрэрум» яхача произведене Пушкина чіоагіа сий деш йоаьх юкъяй предводителях: «Сий долла Байбулат, Кавказа кхерамаш «Валерика яхача Лер-монтова стихотворене тІа да ух тайпара деташ:

Баламах кулг теха, уйлаех
вохьккар со ГолубІа.
Из пар со доттагІа...

Хетаргхьа паччахьа цІентІара ваьнначча сагаца лоарг1ьяцар Лер-монтова цу тайпара аЙъьаьла, хьаьта мискинаш тоъочуяца шитта кхоачарло я цун.

Дукха дувца янн я Л. Толстой а. Цхьабаьнза, массеех масалах кхоачам бергба ваі. Шийх доттаг-ІІа Л. Толстоен шозза лечара кіалларрвалькхан Мионфдиев Са-дос.

Цу тайпара тіекхіка, хоза тра-дицеи тіекхіча хьалхьай доттаг-ІІа йоалаьв, кІоагІар а ньй советски литература — эрсий классически литература сий долча тіехьаленно.

Октябрьски революцин хинначул тіекхаІча хьалхьай литературашта юкъера духовни кхоачарле кердла-ча маіане яьнна, кердача тайпа-ра дегІа а енай. «Революце хьа-кхелла сийлахь - йоккха искусство произведенеш, — яхаш яздьяь Ромен Роллана, «Мишта кІоагІа-лора болеть яхача Н. Островске романа ше яъьяьча денхьалхалена тІа, — уж, из хьаькхелла нах».

Октября коталлонех керттерча цІьаннех санна дуьзш вай пролет-тарски интернационализмах а. Ше зама сиха.ьуча хандрча социа-лизмни къамийн вІашдухьалаенаш йолча хьалланца сага интернацио-налистически инпрозэрени эрсий-советски литература пайда яьа йиш йола а сакъердаме а оагІо-наш а хинна дІаэттай.

Эрсий - советски литература интернационализм, къьъера гуча-йовл цун мировоззренческа характе-тера аьеъача. Советски литера-тура хьалхьача хаттарча йоазон-хой — Блока, Брюсова, Горькя, Маяковске, Есенина, Серафимовин-ча, кхьчар произведенеш йиза а кхоача къамийнарча безамах, ве-жарашца йолча уйлаех. Интерна-ционални пафос йолаш я тІехьа тІадоагІача шерашкарча эрсий со-ветски писателий Шолохова, Фе-дина, Леонова, Тихонова, Фадеева, Твардовске, кхьчар дукха произведенеш а. Советски Союза вежарашпарча халкьий дахара хетаьв я Фурманова, Павленко, кхьчар произведенеш а. Интернаци-онални темана хетаьйче со-ветски литература дикагІа болча произведенеша хьаьхоаь, уж, ду-кхагІа мел яраш, йоккхача ху-дожественни говзалца яъьяь хи-лар. Цу тайпарча произведенеех и Н. Тихонова «Серго ломамшка», К. Федина «Городище» писеннн», Т. Семушкина «Алитет ломамшка вода», кхьяраш.

РЕВОЛЮЦИ хинначул тІе-хьаріа гучадьлар эрсий халкъ интернационални уйла йо-лаш хьларо дуне революционни хьисапе эргадаккхара новкъостал дергІилар. Паччахьа Россе тІе-кьаййса хинна кхаман йнстош со-циализма наькъ тІа яьлар. Хьаьта литературана хьалхашка эттар ду хьакъьеъча дола ший дош олалиэга.

Литературана хьалхашка эттача сий долча декхара хьакъьеъча дувшш хилча ваший кьластаде йийш ни интернационализмни кхаман белгалонаш. Интернацио-нальни тема къьастъеча толам бакхка йиш яц, нагахь санна моллагІа художник ший кхаман дика довзош, делиш кхетаеп ца хуле. Дерригача кхаъмий искус-ства шийна юкъера якхкаш кхьаст - кхьастача кхаъмий искус-ство .Искусство кхаъмий юкъара хиларга кхача йиш ма интернацио-нальни национальни ньъхъашца мара Духьхьа цу теша а те-шаш тахкарах, Октябрьски революце хьакхелла кердача обще-ства, социалистически революцин са саг кердача тайпара тахкарах.

Цу хьакъеъча дуъен хал-хьаш, йовзаш и шин бакъдолучем философски маіан долаш хь-лерцеи низ болаш йола Шолохова произведенеи. Дуъечача тіекхіка-ра, тІехьа тІадоагІача мехний дукхача декарагІдоал моллагІа а мехка геттара дукха болча му-гІарехь наха дагадовжка дешаш ший произведенешка уьттаде. Цо этта тохх халкъий вахара йоаг-ганенаш, тохх халкъа дагардар, халкъа психологи, духьал ветіка а халкъа бІаь из гІадвоза наха хулача дикахетараште. Цунах латтаяь вай а доазол дехьарча а мехний дешарашта из дукха ве-заш хилар.

Цу тайпарча вай мехка а ер-ригача дуъен тіа а ши хезача йоазонхой цІерашца дуккха а яхь йиш я.

Советски литература керттера турпал халкъ да. Советски сага чІиллаш кевда системе хьалхьохаш да вай литература, из тешам да сагах. Дахас ме йоаь саг эргаболаш хьа а тоалургилярах. Чіоагіа халлальца советски ли-тература тхьоалагІча бІаьшеп идейно - политически хьисонан а, по къьгта гучйоах империализ-ма тІаийца социалистически деккха-раш толамца кхоачашдара.

Уьнна графикаца хьалха а бьяьна къьастъеш бе механизато-ра, Трактороаш хіий тіа яха тоъо болча хьаларга бІаьстан а, звеношка ца тІехьа а ца йоаь-дийтаеш къашкара балхаш дІа-доладар.

Тіаийка эрригача участка тіа кулаеш йир. Из шозза чахъь-яькхар цо. Хіара дийнахь пІаг-ас, шиъ гаргта порма еш кхьа дийнахь чакхбаьккхар цо из бокъ. Цуьн тіекъастіа оасар дохка-деш хоа а маъхаш лаьхар.

Хьаьгіакхьалар эттара бедкхто-кхамера ха — фу дІаде деза дар. ДІатесса фийг сиха хьа-тІабаргбола ха тіекъалетіа йиш яцаеш. Хьа кьашгара па изодеш кхьхьийгар цу деношка звеноса. Ловщача агротехнически хана 26 сантиметр кіоарга долаш лаьт-тах лелаер фу.

Хьажжіаш хьатіаяьнначуьл тіекъаріа пІьяьхаза а маъха бьяьккхар, оасар дар, лаьтта цам-пІалаьяьхар. Тіаккха эттара пьяьхара культивацаш йир, оасар деча маъхаяца.

Шоллагіа культивацаш еш хіара тіекъата шишша центнер кхоачаш-тап минерални удобренеш тай-сар звеноса. Пеше кхозлагіа пьяьхаш еш дьяьккхаста гуп-пиш дир.

Цу шера звеноса хьийга къа дожиздар. Шолй урожтка хіара гек-тара тіара планага 30 центнер яккха • езача 31,5 центнер фуальяьхъа хьажжіаш чуйіар.

Кхи а духхагіа хьажжіаш кхейіу Абдулмежидов Хіарона дика хоалаш Іалама хьалаш хіинчча пІадаьхача шера. Цу шера а хий ца дехкача 145 гекта-ра тіа хьажжіаш дІабийра цо. Хіаьта хіара гектара тіара 46,7 центнер фуальяьхъа хьажжіаш чуера.

— Хьажжіаш дика хіиначар тха участка тіа. Бійка мух хіехка болабелар. 50 центнер як-ха лаьхьіадаю оаха. Іажжіагіуш латтача гІадамашца хьежача дог дедаеп, — йоьх звеньенойе.

Хіаьта а дерригга вазаш оэр-нагІдьяьха хьажжіаш йейтазаш звенос.

Уьх шерагача хьувьхьама дяьй лерд елаяй Абдулмежидова звено-нос. Ерригача участок заба аьхьай. Хіаьта хіара гектара 25 тонна лоархіар органически удобрени-ялаувааш бе хьажжіаш деларгіаш.

Юрта боахама культурашца духхагіа кхеера творчески уйла тіІабийгаеш звеньенойе шиъ болаш. Болаш тіа пьяьхаргбеш ниіе-лаун мотт игаш хул. Шиттга наьха дІа-ла Хіарона-хіаман хьисап деш хиъар, духхкача шерашка Іоаньа опыт.

Хьажжіа фу Іотту ца доладеш цхььаьгіча хана дІалуьхьар сеялка семерговодаш. Лейка хьесапера жорника оттаяь сошника регіон-структин Іаьн звеньеволе. Тіаккха сеялка сеяве ца еташ фу хийца Іотууъхар.

Хий ца дехкача лаьтта хий дехка лаьхьіар. Лоае Іоаньа Іо-лодеш хи тіара хий яхаш тіа тхьаьІадаькха хала дар. Тіора Дьаьхача оырыскиаталан тіаркн хий детгача тхьамоводаш тіарча тьаьпьа насосаш вІаннагІтехча стационарни пассоси станци йир цо. Ишшта хьаьнь цхьан дяьккхо цхьа минута 300—400 литр хий хьатІадоьхкар.

Пхиъ рационализаторски пред-ложени ешнаш механизатора. Уж предложеният производстве кхьеж-яьхарах пхи эзар сом совгіа пай-да хиннаб бохама.

Ишшта юрта боахама культур-ний дакха хьувьхьам кхебарг низ а хьинар а ца изодеш кхьхьеш духхача шерашка Іоань говзал кхоачаш механизаторашта на Мадрид ДІаоьзийр бокхка опыт йолча механизатора.

Партен правительствен бокхха мах баьб Шьаьарча механизатора кхьалсетама — 1972 шера ялаги кхийола лаьттах йолаш продук-ташца ерригача тіеъа яьржача социалистически яхье дика хьх-кхамаш дахарах Ленина орден елар шера.

«1973 шера ялаги лаьттанаша йолаш кхийола продукташи духхагіа яхар а кийчъар а дуъла юрта боахама болхлой Ерригсо-юзни социалистически яхь «Зар-жжарах» болча КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК сонама жоп дуьх уьх шера лелаеча 160 гекта-ра хіранне тіара 50 центнер фуальяьхъа хьажжіаш чуэша дош деннаб механизированни звено кулгалхоче Абдулмежидов Хіарона.

М. АЛЬДИЕВ,
Шьаьа района «Джалка» сов-хозд парткома секретарь.

Лахха хьокхамаш доахаш кхьъьег цу отделенера толлаин аппаратура тоъеча Карпушин Ивана, сварщика Алиев Лом-Іа-лас, механизатораша: Гашки Ва-силе, Билалов Ваудине, Мур-тъаев Билала, Гридин Ивана, кхьчар.

ДІаэхача гурахьи уьх шера Іайн планагІа тоае елаш хинна ерогІа юртбоахамаш техника ха-лал хьалха тоаяь кхеда дош ден-над совхоза техника товарища.

А. КАДОХОВ,
Назрски района Ленина цІе-рагІча совхоза керттера ин-женер.

ШОАЙ ДЕША ДАЙ БА

Ийслагіча пятилетка кхоалагіча шера доккхий социалистически деккхараш тІаийлад Грозненски хлебокомбината. Бокхлоца. Уж толамна кхоачашдара шера кхь бларжжаный щар. Цудухьа денгара дикагІа хул щар доаха кхьаьгама толамаш Продукцина реализаци яра январь бетта лаьн 103,8 процент яхаш а еш планаш совгіа комбината коллективо реализаци яьй 26 эзар сома мах-карча маьхьа - булочни изделеш-та. Адхезей литератураца совгіа яра-варь бетта лаьттах 5,6 процент духхагіа я ухх шера шу юкъа ара-хийнар. Кхьаьсгама овсарле лаьхьіаро бетта лаьтта 109,9 про-цент кхочушъяьй, сомаца ухх ха-на хиннача 11 процент лаккъен-ний из. Кхомбара тіехьа а «Іоагіа кіовсан доаттабу комбината болхлоца. Цудухьа цар кхолъ 28 тонн белаб.

Уж толламаш доахача социали-стически яхье хьалха латтъ В. Т. Оччаруя керте латтача шоллагіча маьхьа ба завода коллектив. Го-варяя продукци арахецаеп цуна-на реализаци яреи январь бетта план 107,2 процент кхоачашъяьй ма. Комбината ерогІа дикъьара задана 14,8 процент тіехкхоа-чиъяьй завода болхлоца.

А. ТАРАКАНОВ,
тхь штате воанда корр.

ДИКА ДІАДОЛАДЬЯЬ ШУ

Пятилетка кхоалагіа шу шерга социалистически яхь а йоаззжаль къьъеча доккхий толламаш доль-хан эладолаяьа Грозненски гро-плодоовощтоога коллективо. 111 процент кхоачашъяьй бахача ма-хага сома баьлаьхаяьш доккхара дІадаханга январь бетта плін-Планех 550 эзар сома маьха пло-дукци йоаха езача 612 эзар сома мах бе шаьгІехьаьнначуьл тіа.

Уж толламаш доахача кхьаьсга яхье хьалхара мотт яьккхар-нош. Шишхаров Хизиев Бегуъжа-нов Нелисп кулгалдеча №№ 7, 14 болха чекай коллективаша. ДІабахача бетта плин 117 процент кхоачаш а яь ухх февраль бетта дІадахаяр деношка яхь а дикагІа къьъеч шиъ. Ишшта хьинаре кхьъ-ьегІа я Мускиев Іьльяс кулгалде-ча № 8 йолча тіиха коллектив-а- Январь бетта план 112 процент кхоачашъяьй но.

М. БОТОВ.

«СЕРДАЛО»
3-ГІа сагІ. 13 февраль, 1973 шу.

УНАХОШТА ДАРБА ЭШ

КЕРТТЕРЧА ЛОРА МУКІАРАЛ

ТХО Галашкарчн № 2 йолча участкон больницера Йадолхаш Сужженски районн больница керттерча лоро Оганесян Александр Иванович аьлар:

— Да ма ъьоккхалла ухлаш! Хlанз начальствана ъьалгахьа ухлаш лаьрхlа корреспондент вийхар ма хургрий со-м.

Керттерча лоро ваьначох ккета хала дац. Цунна хоп больнице эттача гlулаккхех бехк ю шиг а цул лаккаrlа латтарий а такха бе-лаьгга. Хlаьта балха лелариланашш цкъаза шеннашта, законаш телхаларн. гучадоаха факташ ухлаза духха я. Вехаррвай Оганесяна ухлаза корреспондент? Сона м вехаррвоцаш санна хет. Со ухлаза вешавар редакце заданеrla. вайна кхъьаьгамхошна яздена кхъхатий лерагlа.

Юртал арахьа, хозача, айенача моттиге улл Галашкара больница. Гаьна доаш1аш Iадоаш хий да, гобакъкха латт листа хьу. Тхо лаьчкоал больнице. Хьагуш дийна дегl дац. Вешалкех хъьалъала ул деха шн халат- телка те-лефон латт истола тlа, басар хьакханза доччч уй тlа ул ша бьа пахаьнк. Тайп-тайпара лазарш дока чнаьой балачч палатанка а тертап лел тхо. Ухлаза ла бе-рашш кхаьной, кдалнах. Цаьна тlа ца ювхаш хlама ян. Шlагlара хъьакхнъь пальтош, шкаш, шарфаш, йlайка, кийнаш. Цхьаццаъ йолча палатанка дог лазача гаргарча наха четтанъь электроплитканаш, каминаш, я ухлаза унахоштоцаш ъьаьнь кустанаш электрообогревателарш а.

Духха ха нккхач ухлаза дарба деш унахоша. Хlама аьлча, цигарчн хьалех унахоб тлаьрхlа я дучхлагlа кlалбус. Цунна тешад деш лораш цоаш ба. Больнице деш дац квалифицированн дарба, толлаю дарба пара режим. Тоъыч ухлаза шиъа йолча медикаменташ, медицинскн инструменташ, унахошта лаьрхlа ккечан продукташ.

Галашкарча больница гlулаях деш 15 эзар сас ваха 7 юрт я. Хlаьта больнице тоъаш лораш, медсестраш, ван ухлаза цергий лор, хьаелланза и хирургическн отделенн а. Шн бутт ба цаl мара йолаш «Скори помощь» ека латта.

Тхо шига хиннача дийнаъь А. И. Оганесяна пикках техар: «Больница йlаъкъьоьла. Унахой цlабакий-та».

Ишшта шин бетта ца «холодильнике» а баьда цlавахь вийзар 25 унахочун.

МИШТА КХАЬЧАР БОЛЬНИЦА ЦУ ДЕН ТIА?

Ухх тlехъьарча жт шера Галашкарча больнице тайп-тайпара бахьанех иттех керттера лор хуцавеннаь. Кхы а дуккаrlа хувцабенна6 юкъерча эвенай болдлой. Хьаэцаргlаш вай Оганесян Александр Иванович. Цхьа ха яьккхар по вай ювцача больнице керттера лор волаш. Цигара хьожанир из Сужженски районн больница кулгалдеш. Цу хана денз ше хьалхарlа кулгалдаьча больница балха бlаргг локкхаш ва из. Хетлора цу тайпарча йоаккхо боккха цlйла лургба, аьина.

Цхьаьбакъа, больнице таханарча дийнаъь деланн доача гlулаъкаца кхьлар гучадоах. Оганесян ше ухлазара дlавахале больница 25 унаъочун мотгнг хургба цlа хьатlаде волавеннавар. Иlа гlулаъкъ ъьаьч лаьъь тайпар цул тlехьарlа тlавенача Мусхаджиева. Ала деза Мусхаджиев цу гlулаъка сихвенна тlаэлйара хиннйлга. Цо из цlа хьалагр, тхов тlабахтар, басар хьекъаш. кабинетий наlаршта номерашъь хьлтехар. Кхьметтел керда хьалъьа гlишцо хьаелларгйола ла а диллар цо.

Комисце ца эъаш йитар кийча йоаш1ан лаьтта больницера. цlеношц lоаэаде деза1ш йола котельнн. Лоацца аьлча, сибиряккан санна унаьчнеен кавказхой санна ма хlаьъа йолаш хилла шо, аьина унахошта ловца а баьккха дlалийлха шоай гlулаккхаиха бахар приемиш комисце хиннараш.

Хlаьта котельнн дlайолаялийта езаш бола республиканскн «Медтехника» болклой Галашка хьалъаьъ керда гlишло хьаелларга торжественни церемоне шоаш па бе-хаваx эгlаз а баха- унахошта ма хулла сихгlа тlйоккал ялара метгел. Оганесина дехарашка лерг хьокхаш бац. ,

ВАЙНА ДIАВАЬЛА' МУСХАДЖИЕВ

Дlабахар сентябрь. тlакхаьчар октябрь. Керттерча лора Мусхаджиева больница' къаьнера цlагlа унахой бордабе йиш а йоаъаш керда хьалдьяьа цlагlа чубаьхар уж. Цул тlехьарlа из мича вахар па хоаш вайна Дlавьлар. Селхан хинна керттера лор тоъа хоаъаш вар. Нийса цlха кlира дьалча Оганесинага телефон текар Мусхаджиева.

Тlехьарlа гучатьлапар Мусталкжиев вай республике унаьчнеен лоаэаваа министерстваrа гlолла Москве хьаьвейча хиннйлга. Со валлаи из харцаъка вийхаь ала. Со из кхетар кхьлар да. Мишта воаъх Мусхаджиев балха тlара вай министерстве болхлоаш района керттерча лорара хоам а па бевр? Кхы хlама йеце а Мусхаджиев дlавахар бахьан доаъаш цlкlира ма дьалхгарий дукхаха наха дарба де лор а воз-ваш.

Москвера цин колледж хоам баьнул тlехьарlа, Галашкарча больницера керттерча лора гlанз дьасса ца латтlйтара, ухлаза балха хьожайна Гогичаева Земфира Ефимовна. Хlаьта Гогичевай ше болх беча ухх лоаццача ханз кхийнад унахой а кхьметтел юртхой а шийна ваьза хургбоана оамалаш хьагчаяха.

Тхоца ше къамаьл деш Земфира Ефимовнаг вlалла оза а ца луш ше Галашка дукха болх бе дагайоаъилгеи ший ягтара хьалха ваттув баьначча дийнаъь ухлаза яха дерхlаш йоаъаьгеи хьаьхайтар. Цох гучалъапар Гогичаевас шийна ца йоаrlа моттиг эlалъацлга.

ОГАНЕСЯН ЭГIАЗЪУХ

Галашкарча больницана капиталн ремонт дlалаъкача шера бlаьсти дlаЙоллае еъаш яр. Цхьаьбакъа, из октябрь кхъькхаъча мира йолаяйлар. Цу гlулаъкъ Оганесян мара сар ваг ваьк бекке. Районнн больница керттерча лора цlерагlа 1971-ча шера 29-гlча декабрь, 1972-ча шера 9-гlча февралеп. 12-гlча маьц Сужженски РСУ-ра кхо кхьхат кдьлачар. Шолг кхьхаташ тlа подэтчка районна больницера дезар ремонтни балхаш пара хьалхе договор яр. Царех шин кхьхата жоп далапзар Оганесяна. Хlаьта кхоллагlча, № 55 болчу йенкхетта эгlазвизар. Шитта 6о а хайна цу кхьхата дорхе жоп яздир до. Цо яздаь номер 641 йола кхьхат РСУ толлаш да. Цепсовккхаш ба цун чулоацан. Тъмаш ешй керттерча лоро шийна гlулаъкъ де гlерта позрядчнк чувхазар. Цепбьлнай шор РСУ конторе а. Хlаьта аьлча, ту тайпара кхьхатеш нхаллаш цаьра Iаццалла. Шолшка дена цу тайпара тамашийна кхьхат РСУ кулгалдена КПСС Сужженски районна райисполкомаи дlадоъаййтар. Цар а лерттlа тохха а па тохкаш цитар из.

Эттара тlехьарlа, шийна дагадехка, Оганесина ухлаза цlагlа унахой бордабе йиш а йоаъаш керда хьалдьяьа цlагlа чубаьхар уж. Цул тlехьарlа из мича вахар па хоаш вайна Дlавьлар. Селхан хинна керттера лор тоъа хоаъаш вар. Нийса цlха кlира дьалча Оганесинага телефон текар Мусхаджиева.

Тlехьарlа гучатьлапар Мусталкжиев вай республике унаьчнеен лоаэаваа министерстваrа гlолла Москве хьаьвейча хиннйлга. Со валлаи из харцаъка вийхаь ала. Со из кхетар кхьлар да. Мишта воаъх Мусхаджиев балха тlара вай министерстве болхлоаш района керттерча лорара хоам а па бевр? Кхы хlама йеце а Мусхаджиев дlавахар бахьан доаъаш цlкlира ма дьалхгарий дукхаха наха дарба де лор а воз-ваш.

Москвера цин колледж хоам баьнул тlехьарlа, Галашкарча больницера керттерча лора гlанз дьасса ца латтlйтара, ухлаза балха хьожайна Гогичаева Земфира Ефимовна. Хlаьта Гогичевай ше болх беча ухх лоаццача ханз кхийнад унахой а кхьметтел юртхой а шийна ваьза хургбоана оамалаш хьагчаяха.

Тхоца ше къамаьл деш Земфира Ефимовнаг вlалла оза а ца луш ше Галашка дукха болх бе дагайоаъилгеи ший ягтара хьалха ваттув баьначча дийнаъь ухлаза

Сирийско - израильски доазон тlом сонабаьча зине дlоаъхала кхъза довнаш хун. Израильскн бомбардировщикаша САР маьрша нах баханк моттигашка довнаш ду. Уж тlема провокацеш цхьанена тlехьа шоллагlгlо а йолаш хьайоагlа. баьъца бекъам бо-лаш-м йисаи уж. Сирийски оагlо-но майра юдадетт агрессора ду дов.

СУРТА ТIА: тlом сонсаВаьча цхьаьн тlа даттача позицера САР-а тlема цхьан подразделенге артиллерийски расчет.

М. ДРОБОТЕ сурт.

ТАСС фотохроникаъка-

Кердадараш

ЯЗДАРХОЧУНЦА ВIАШАГIКХЕТАР

Ухх деноШка Грозненски педагогически училище М. Мамакаева яздаь «Революце мурд» яха книжка дунцаш конференци хилар.

Йоккхача актови зале хинна конференце дакъа лоацаш бар училища преподавателаши кхоллагlча курсий деШархойн. Гулбенаираша хьалхашка къамаьл дир нов. Мамакаева.

Цо деПархоша тийнача хаттаршта жоп делар.

Къамаьлан даьча деПархоша Курбановае, Пантелеевае, Семеновае, Хутиевае, кхычар «Революце мурд» книжкаш шоашта хетар дийнар.

Яздархо М. Мамакаев педагогически училища сийлен членала кхеъкар.

Ш. БАТАРБЕКОВ.

●

БАЬХАЧА НАХА ЛАЬРХIА

Грозне Черноречье поселке Карабулакски улицагlа 56 квартира йола наьх чубаха керта цlа хьалдаь а дахьа эксплуатаце лаццанаш. Цьхоллаеш этаж пооровольвеши товарищ тика Дlалаьшай. Хоза кийчьъча сийдача фусаменика баха хийна нах чlоаrlа раьза ба. Из цlа хьалеча балхаш деш хиннай Г. С. Туфановс кулгалду СМУ-9 болхлой коллектнв.

Х. БАЛАЕВ.

●

КЕРДА МРО

Района совхозий кулгалхой, механизатораш чlоагlа гlадбиташ кхъь хьлар уклад дучха ца йоаннаш кеада йиллача «Сельхозтехника» МРО-ъ.

Хlаннехь а дегlаяха болабеннаб керлача организаце бахьан Сиха г. Горьке бага цlена баьнйтта машина а йоалаеш баьккар шоферан. 30 кхы хьатlра ёзаш я ъух деношка. Дукха lоцц латт цу организаце тележкаш тlехьайола кеада трактораш, кхыйола техника.

МРО начальник Мальсагов Махьмад спецналистех, кхьоьчча болклоех йоккхо коллектив шаишеlйоллаш возал.

Дика тlехьле йолаш, укхазорга доккхоашта чlоагlа наькъаргlойлаш согласяцца я из.

М. КАРАЕВ,

Спорта хоамаш

ВОЛЕЙБОЛ

Кlиранайнаьъ Грозненски районнча «1-ча Мая» цlерагlча колхоза спортивни залеа «ахкъьлйар «Урожай» яхача республикански спортивни общество ахкъьлйарша южъе хьалхара мотгиг яккъара йола волейбольни кlъаьнн.

Цу яхьашка котъьлаю кхъьчаюл дикагlа дайза Грозненски района команда, цоллагlче мотгиге ба Урус-Мартанера механический, дlаьта кхоллагlча кооперативни техникума команда.

Яхьашка дакъа па лоацаш йи-сар Сужженски, Наьсарен. Шелковской районий команлаш.

ШАХМАТАШ

Грозномрча шахматни клубе дlаЙолаелий 1973 цlеоара кхъьмалеха шахматни чемпионат. Цу яхьашка дакъа доацаш да Iадоагlа разрядаш йолаш А. Шматова, Н. Осипова- Т. Хачатурова, иштта кхъьолу кхоа шадмастехнцу а. Шн тур чакхъььалпачча тlехьагlа хьалха я 1,5 очко яькъха Соловлонкова, 1 очко я Филатовай

ШАШКАШ

Городской шахматни клубе чакхйоахаш я эесий шашкаех хьалхара мотгиг якхаьа йола Мейгера цаха юкъера республиканскн яхьаш. Турнире дакъа доаца-ваште кокъе ва СССР спорта мастераша 5 кхиндхгlн цхьоаrlа разрядаш йолаш лийзар Ш. Астемиров А. Мухнн.

Хlанз 6 тур чакхъььалпачча тlехьарlа хьалхоача мотгиге ва 4,5 очко йола Л. Шубин, цоллагlча мотгиге ба йнъ-йнъ очко яькъха А. Докпаев. О. Неленин. А. Мухнн, В. Гандулаев, Н. Шихарбеев. В. Шамов.

МОСКВА. «Мосфильм» киностуде В. Фриден Ю. Дунккен сценарнсга «Я — Шаповалов» яхача фильма хьалхара серн яьккха воалаш латт режиссер Е. Карелов. Оператор — А. Петрнкнй.

Фильма душ паччаьа экспедиторе - инспаргара Советски Союза Маршалга ахаччалнна - хьаденача цхьан советски военачальника вlахара.

Фильме эрителга бlаргтургда граждански тlем тlа, Халхнн-голе, Сийлахь - боккхача Дай-мехка тlем тlа хиннз хlамаш.

Керттера роль лоьзаеш из СССР хьалха артист Евгений Матвеев.

СУРТА ТIА: «Я — Шаповалов» яха фильм доаккхаш латт.

А. КОВТУНО сурт.

ТАСС фотохроника.

МАШИННСКИЙ АРГIАНАРА ВЫПУСК

Ухх деноШка Заводской района радиоклубе машинистка1 - секретарийн машинистка1 - телефонистка1йн курсаш яьхарий аргIанара выпуск хилар.

Радиоклубе начальника Абакарав Мартунн Нерсесовнча 60 сага дlаЙолаР курсаш толаме чакхъьяхарах дола свидетельствап. Царех ахъкаrlбарашг хочнйн гlалгlайн мехкарий ба. Вай республнка организацешка, предприятешка, культурнн учреждешка болх беш хургба уж. Радиоклубе хlанз керда нах хьайбу, Шира эаарашг кашнинсткаш арахеп клубо. шира я дийнахъареп сайпнарен шн отделени.

Р. ЯНДИЕВА.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

КРИЗИС ИРЛУШ ЛАТТ

Дунен хlаккъаьта юкъера валютни банкаш юха а кризисо юкъеррзийлий. Валютни хоршо гарре эгlаш Лондонен Парижен, Брюссела а Амстердама а, Франкфурт - на - Майнен Цюрихен биржаш. Хорш керда тlаена йоалл Токио. Кlирдаь доххаш латт дайлуш доагlа американскн долларан. Цоай къьаьн валютан лорарга «цlн яьлча санна сиха» гlулаккхан кийчьар духьа саггота заседанеш ыьй капиталнстическн мехкнй дуненахъьа правительстваша. Гlулакг миштад аьлча, «баьцпара» кьхъатитlаяь», сихагlа уж карара дlадаха гlерташ, чlоагlагlа йола, малхбузенгереанскн марка, голландскн гульден, франпузскнн швейцарскнн франк санна йола, валюта хьанййо.

Тайп - тайпарча мехкашкара ухача хоамеrlа, массе мотте чlоагlга баЙлуш латт доллара мах. 1971 шу чакхдоалгlан бокс кхагlйолча итт капиталнстическн паччаъьалкхенна валютно - финансови системаш реформа елгеи доллара дьалхаяьна гlулаккхаш. 1970 шера май бетта, экспкхам хилар кчерам йолаш йолча ну районе тlом соцабе вайна лаьрхlача хана денз, шийна лоаллохьа дадача Iарбий мехкнй территоешта цкъа санна дуккказа а снсалара деп чудьнд Израильо. Сирена, Ливана, АРЕ-на духьала гlерта лаьнна дедача на провокацеет систем з гlерт Израиль. Тъмъ - Авива «нпз» а ше дlалийца Iарбий территореи Израилл кера чlоагlгlойлийтара тlабераабаь анексионнстски нпкъ дlаъо а лелабе лаьрхlа ше хилар а Iарбашка а дерригача дуненга а дlаъьокхар духьа.

Духьала цу политикагара хьдоагlарг лархlа дезаш да дlалацача Синайскн арен форда къьлбаседаъьарча дакъъа тlа йоккха борда порт хьалъера плап Iомаеш и израильскн правительство кхаш цу хоамаш.

Сихача темгаша ондайоахаш латт тlема потенциал, цу цкъан хинна имперналнстически державай новкъостлапа хьалъьча, хlанз болх бешг йолча предприятий мошносташ йоккха а еш. Керда доаъкоп хьаьеш я Израиль. Тель-Авив политическн. Гlулаъкъа хьаштта тlа-тlа дуккаrlа хийрабоккхаш латтача хьалашка, кхыметтел дуккхача мехкахь бухьарча мехкаша агрегоргатнтера дала ца тутача хана, тlема техника белгалара тайпан тlахкхьара кхыча мехкнй паччаъьалкхенск тийна цу хилар дlаденкха гlерт Израиль.

Цо лелаДечч кохера а хьаханнар — хlанз хьаеш латта. 10 миллнон долларе дlаДодаш «Корель - Кораблъ яхача классерча «Габрнэль» ятача израильскн ратеташа кнйчьъяш йола «Фдеш» яда ракетоносец. Тель-Авивера ЮПН кооррспондента яхаоч, из кема хьалдарга Дlадолаяч «масса гелача кемай - ракетоносцай израильскн флот хьаслаз.

Уж тlехьарча хана Израиль ше йолаенний дуненга тlа ревизоннегlа йолча режимаша герз тела, цунъа шийна хоккнй пайдаш а доаханн. Израило. Iаъгlаркка